

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 190. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1838_599-txt-shoot-idm5231.pdf (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Vil man se et kort Udtog af det girondistiske System, da behøver man blot at læse et Brev, en af dem, Garat fra Bordeaux, den Gang Minister i Neapel, skrev til Napoleon paa hans Tog til Ægypten, og hvori han beder Generalen om én eller to af de Øer, han erobrede, saa han kunde gjøre nye Experimenter med det borgerlige 191Selskab: "for", skrev Ministeren, "jeg har i mange Aar spekuleret paa, hvordan man skulde forbinde de store Egenskaber ved nogle af de gamles Statsforfatninger med de filosofiske Principper af de nye; saa jeg er aldeles overbevist om, at naar man kun har Magt og Myndighed, kan man tage Menneskeslægten som den er, og saa at sige skabe den rent om, saa der næppe blev Spor tilbage af Dumheden og alle dens Daarskaber." Napoleon var naturligvis meget for klog til at indlade sig paa slige Fusentasterier; men ellers kunde jeg ønsket Monsieur Garat en Ø med Ægyptere at forsøge sig paa, til han ligesom Sancho Panza af Erfaring havde lært, at han duede lige saa lidt til at regere paa en Ø som paa Fastlandet. Som det imidlertid var med Garat, var det med hele Partiet, kun at de bildte sig ind, man ogsaa paa Fastlandet, og selv naar Folk var blevet voxne, kunde skabe dem om med smukke Fraser og grundige Afhandlinger: en Indbildning, der naturligvis har hjemme i *Latinskolen*, hvor man, trods Aarhundreders modsigende Erfaring, haardnakket indbilder sig, man kan skabe saa mange Ciceroner og Demosthener, Aristider og Catoner, som man behager, naar man blot faar Drengene betids i Skole og har fundet paa den rette Metode især til at danne deres *klassiske Stil*. Fra en saadan Skole, der hviler paa den Grundsætning, at Bøger kan gjøre Mennesker af Fæ og Guder af Folk, maa der nødvendig udgaa Statsmænd, der fuske paa Statshaandværket og tænke, naar det mislykkes, det kommer blot af, at de gamle Former er i Vejen, saa naar man blot fik den gamle Statsbygning sløjffet, kunde man rejse, hvilket Feslot det skulde være. Dette var Girondisternes Drøm, som de næppe engang vaagnede af under Guillotinen; og det bedste, deres fornemste Skribent, *Brissot*, foreslog, turde de knap tænke paa, mindre vedkjende sig: at Frankrig i det mindste var for stort og Paris for pøbelagtig til, at de republikanske Dyder kunde 192overskygge det; saa man maatte skille Riget ad i en Del mindre Stater, kun ligesom de nordamerikanske forbundne mod fremmede, men for Resten selvstændige. Dette var saa meget vissere, som alle Provinserne i Vesten og Syden havde lige til Revolutionen deres særegne Forfatninger; men da de fleste Girondister nu ogsaa sværmede for den ene, udelelige Republik, som de kun ønskede et andet Middelpunkt end Paris, var deres bratte Fald uundgaaeligt. Det er ogsaa ganske i sin Orden, at Bordeaux, som Girondisternes Vugge, efter deres Fald lod det blive ved Snak.